

ST·OLAV

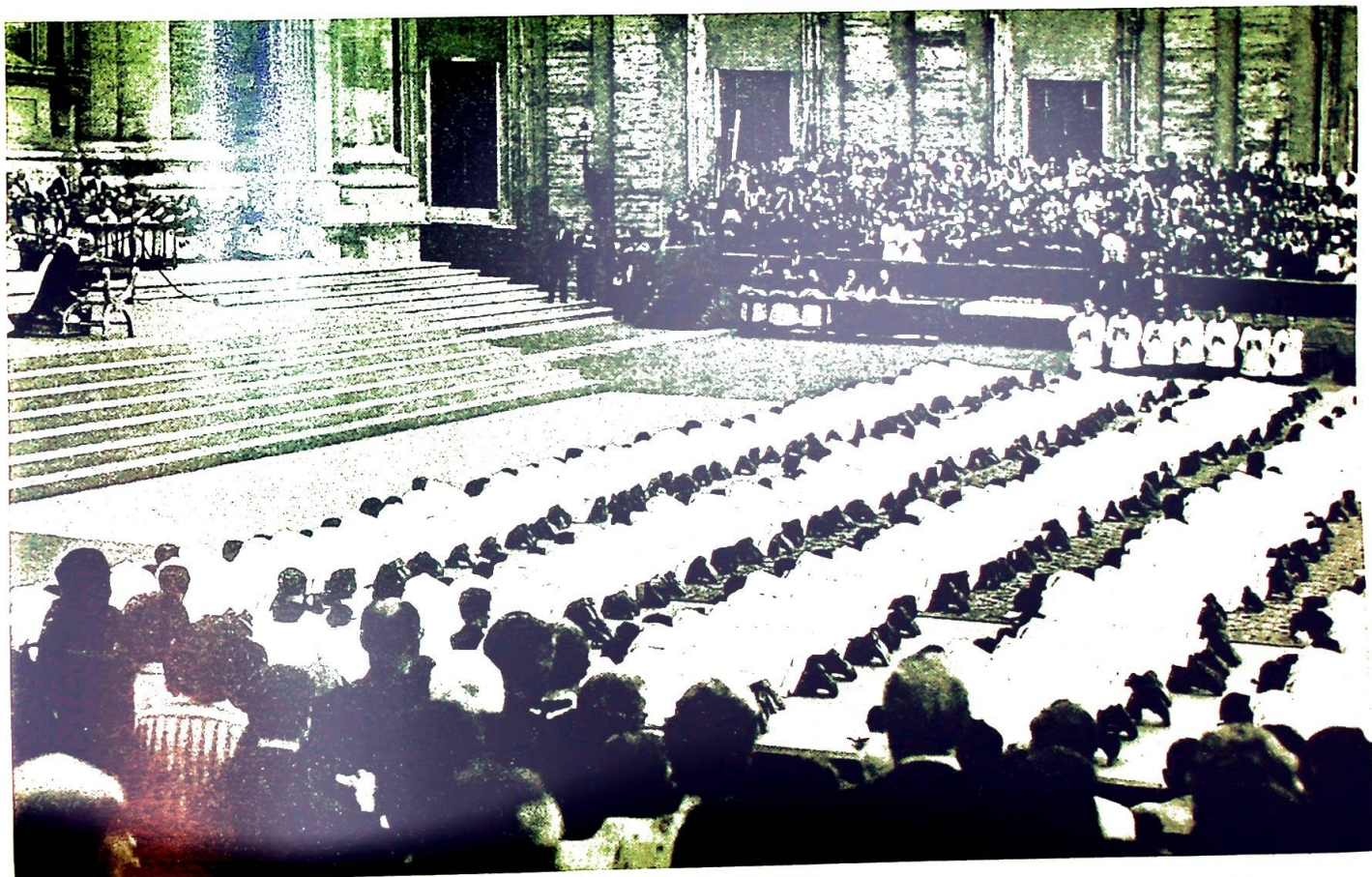
K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 14

87. ÅRGANG

9. AUGUST

1975

*En sommerdag: 359 menn
blir presteviet i Rom
(Side 205)*

En katolsk mening om saken

Barmhjertighets- drap

Diskusjonen om en forandring av den tyske straffelovens paragraf 218, slik at det ikke lenger skal være straffbart å drepe et menneske som ber om det, har stilt spørsmålet om den moralske målestokk for menneskets verdi og verdighet i vårt samfunn, sier de tyske katolske biskoper i et hyrdebrev. Som tidligere går vi imot den oppfatning som trekker et avgjørende skille mellom det ufødte og det fødte liv og anser det ufødte barn som et vesen med mindre rettigheter. For den kristne, som for enhver som tenker humant, må menneskelivet, på hvilket stadium det enn befinner seg, være uantastelig, noe vi ikke kan råde over, sier de.

Med stor bekymring ser vi at man også på et annet område mer og mer setter spørsmålsteget ved denne grunnsetningen. I massemediene har man i lang tid talt om eutanasi-problemet (barmhjertighetsdrap). Mange røster hever seg allerede for å kreve at det ikke lenger skal være straffbart å drepe mennesker som ber om det. Forkjemperne forsøker riktignok å trekke en skillelinje mellom seg og nazismens praksis. Med et forbrytersk eutanasi-program som påbød «tilintetgjørelse av verdiløse liv», lot den jo drepe titusener av sinnssyke. I vårt folk lever ennå minnet om disse forferdelige forbrytelsene som slik ble påbudt av staten.

Spørsmålet

Stilt overfor dette gjør man nå gjeldende at riktig forstått eutanasi betyr noe ganske annet. Det dreier seg ikke om å bli kvitt verdiløse liv, egentlig heller ikke om å gripe inn i retten til å leve, nei — det det gjelder, er dødshjelp. Eutanasi er etter sigende det middel legen kunne bruke til å lindre plagene for en døende, forkorte døds kampen og gjøre døden lett og mild. Har ikke ethvert menneske krav på en lett død? spør man. Kan man ikke forlange at legen og samfunnet oppfyller dette kravet? Har ikke den uhelbredelig syke rett til at man ikke forlenger, men forkorter hans lidelser?

Enhver som har stått ved sengen til en uhelbredelig syk, vet noe om den nød og elendighet der mennesket er hjelpe-løst. Ikke uten grunn snakker vi om den «forløsning» som døden betyr for et slikt menneske. Krever ikke denne situasjonen en målestokk som går ut over livets ukrenkelighet?

I et så grunnleggende spørsmål må man fastholde at

ethvert menneske har krav på en menneskeverdig død. Døden er den siste store livsoppgave mennesket blir stilt overfor. Denne oppgave kan ingen befri ham for, men han kan og må få hjelp til den.

Det vil i første rekke si at den sykes lidelser må lindres, om nødvendig ved hjelp av smertestillende midler, slik at han kan klare slutten av sitt liv på en menneskeverdig måte. Videre betyr det at den syke må få den best mulige pleie. Her dreier det seg ikke bare om medisinsk omsorg, men også og fremfor alt om de menneskelige sider ved pleien. Det gjelder å skape en tillitsfull atmosfære og vise at man av hjertet er med den syke og døende, som da føler at man ser på ham som et menneske og setter pris på ham.

Til dødshjelpen hører det også med at den syke ikke blir latt alene med sin sjelelige nød. Nettopp når man skal dø, dukker spørsmålene om livets hvorfra og hvorhen opp. Dypest sett er det religiøse spørsmål. De bør hverken forties eller fortrenkes. Troen er dessuten en god hjelp til å gjennomleve dødsangsten, ja, til å overvinne den. Troen gir også den lidelse vi ikke forstår, en mening, for den er deltagelse i Jesu Kristi egne lidelser (Kol. 1, 24). Som kristne vet vi det apostelen Paulus sier om seg selv: «Det jeg vil, er å erkjenne Kristus, erfare kraften i hans oppstandelse, dele hans lidelser og likedannes med ham i hans død.» (Fil. 3, 10.)

Kravet på en menneskeverdig død kan bety at man ikke tar i bruk alle de midler medisinen råder over, dersom det ville si å forhale døden på kunstig vis. Dette er for eksempel tilfelle når man ved medisinske midler, som en operasjon, nok kan forlenge livet litt, men med den ulempe at den syke i det tidsrommet man har vunnet, til tross for eller på grunn av operasjonen vil være utsatt for svære legemlige eller åndelige lidelser. Dersom den syke i en slik situasjon bestemmer seg til ikke å underkaste seg noen operasjon, er avgjørelsen moralsk fullt forsvarlig.

I dag finnes det også medisinsk-tekniske muligheter som stiller oss overfor nye spørsmål. Er vi ut fra vårt moralske ansvar for eksempel nødt til å la en pasient ligge så lenge det skal være i en hjerte-lungemaskin, for slik å holde ham i live på kunstig vis? Så lenge det er utsikt til at den syke kan bli frisk igjen, må vi sette inn alle midler, og det er en oppgave for velferdsstaten å sørge for at selv kostbare apparater og dyre medisiner står til rådighet for alle som trenger dem. Annerledes står saken der-

som ethvert håp om bedring er utelukket, og bruk av spesielle medisinske teknikker bare ville tjene til å forlenge en kanskje pinefull dødsprosess. Om pasienten, de pårørende og legene etter grundige overveielser avstår fra bruk av usedvanlige forholdsregler og midler, kan man ikke beskylte dem for å ville tilta seg den rett til å råde over liv og død som ikke tilkommer dem.

Ikke dødshjelp, men overlagt drap

Vi må altså gjøre alt vi kan for å gi ethvert menneske en menneskeverdig og lett død, sier biskopene. Men vi må også avvise eutanasi som det den er: en forsettlig handling som avbryter et menneskes liv før tiden. For her dreier det seg ikke om dødshjelp, om å lette døden, men om å drepe et menneske.

I dag er det stadig flere som hevder at mennesket har råderett over sitt eget liv, og at drap på oppfordring under visse omstendigheter er moralsk forsvarlig. Man spør om en pasient som er uheldredelig syk og lider utholdelige smerter, ikke burde kunne forlange en forkortelse av dødsprosessen. Til det må sies: Mennesket har ingen slik rett til å råde over sitt eget liv. Han har krav på lindring av sine smerter, men han er ikke herre over liv og død. Selv den som i sin samvittighet ikke mener seg bundet til Gud, vil medgi at det å råde over sitt eget liv står i motsetning til en verdiskala som bygger på en uavkortet respekt for livet.

Like tungtveiende er det at det ved barmhjertighetsdrap ikke bare er den syke som tiltar seg råderetten over sitt eget liv, han krever av andre mennesker at de skal drepe ham. Dermed ville selve grunnlaget for rettsordningen, at ikke noe menneske skal kunne råde over et annet menneskes liv, bli rykket bort. Kravet om at et slikt inngrep bare skal kunne skje med den sykes vitende og vilje, endrer ingenting i dette.

Man kan heller ikke innvende at det bare er en gradsforskjell mellom det å gi avkall på bruk av spesielle medisinske midler og det å gi en dødbringende sprøyte, mellom en stor og en enda større dose smertestillende midler. Mellom det å la dø og å drepe er og blir det en vesentlig for-

skjell, uansett hvilken dose smertestillende midler man bruker.

Budet «Du skal ikke drepe» gjelder for alle faser av menneskelivet. Ordet eutanasi kan ikke skjule at enhver avbrytelse av livet før tiden er drap, og derfor strider mot Guds og menneskelighetens bud. Den strider også mot grunnlaget for vår rettsstat.

Vest-Tysklands Høyesterett har i en dom av 16. januar 1964 angående drap på sinnssyke kommet med følgende uttalelse: «Ethvert menneske, altså også det syke eller åndelig skadede eller legemlig misdannede menneske, har krav på å bli respektert for sitt menneskeverd og beskyttet av loven i sin rett til livet. En rettsordning som bygger på rettsstatens grunnsetninger sikrer denne rett. Tilintetgjørelsen av menneskelig liv, altså også en avbrytelse av sykes liv før tiden, strider derfor mot rettsstatens grunnsetninger, selv når gjerningen blir begått ut fra medlidenhet. For intet medlem av rettssamfunnet har rett til, ut fra personlige motiver, å forakte de rettsstatlige grunnsetninger som er bindende for alle. Heller ikke har noen rett til å sette seg ut over dem etter en målestokk som tydelig motsier disse grunnsetninger, selv om de personlige motiver stemmer med ekte eller misforståtte humane følelser. Etter de grunnsetninger rettsstaten bygger på, kan derfor drap av mennesker ved hjelp av loven hverken tillates eller tåles.»

Vår rettsordning ville bli ødelagt i sin innerste kjerne dersom disse grunnsetninger ikke lenger ble anerkjent.

De som vil ha fritagelse for straff for barmhjertighetsdrap, pukker på den samvittighetsfrihet som grunnloven sikrer, og de anklager Kirken for ikke å vise tilstrekkelig toleranse overfor et mindretall i livssynsspørsmål. Men samvittighetsfrihet betyr dog ikke at samvittigheten ikke er bundet av noen verdiskala. Den enkelte har, som også grunnloven slår fast i sin artikkel 2, rett til fri utfoldelse av sin personlighet bare i den grad han ikke krenker andres rettigheter og ikke handler mot landets forfatning eller morallovene. Erfaringen viser at det er nok med ett eneste svakt punkt i den grunnholdning som respekten for livet er, for å åpne veien for et ras av umenneskelighet. Vi må virkelig ta eutanasi-problemet alvorlig og ikke tillate at den offentlige mening gjør det harmløst. Heller ikke kan vi tie til at enkeltmennesker eller visse grupper her igjen opererer med slagordet humanisering, når det i virkeligheten dreier seg om en oppløsning av menneskeligheten. Enhver svekkelse av den moralske og rettslige bevissthet i dette spørsmålet ville få vidtrekkende følger, heter det i hyrdebrevet. Disse følger ville først og fremst ramme de syke.

Sykdom og død blir bevisst fortrent fra det moderne menneskes bevissthet. Men de tilhører menneskets liv og må mestres. Ikke hjelp til å dø, men hjelp i døden skylder vi den syke. Barmhjertighetsdrap er umenneskelig. Det vi trenger, er ærefrykt og respekt for livet og vilje til å hjelpe alle som lever.

(K. G. J.)

NR. 14

KATOLSK MENING

(Side 202)

UKEN SOM GIKK

(Side 206)

NYHETS- SIDER

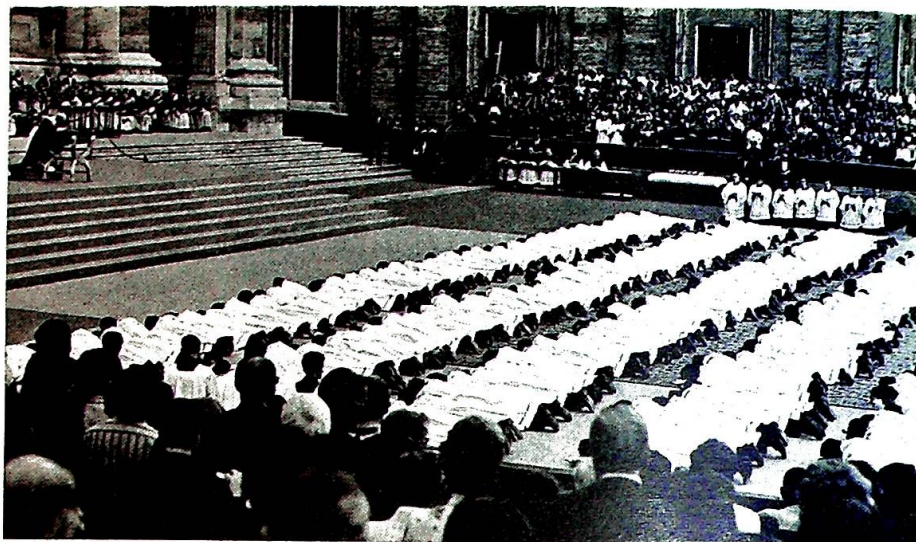
(Side 208)

DJEVELENS MORAL- TEOLOGI

(Side 211)

Messe på Filefjell

Det feires katolsk messe i St. Thomas-kirken på Filefjell søndag 17. august kl. 12 ved Mgr. F. J. Fishedick.

REDAKSJONELT:

SOMMER I

De dypt tragiske hendelser i Portugal i disse ukene i juli var et resultat av gamle plager og synder. Arméen tapte den urettferdige krig den ble satt til å føre i Afrika. Og det som portugiserne selv kalte *de tyve familier* hadde utspilt sin rolle. I det tomrom som oppsto i og med denne utvikling, var det kommunistene som hardt og kynisk utnyttet mulighetene best. I hvert fall ser det slik ut i skrivende stund.

Noen få vil synes at denne kommentar med en slik innledende bemerkning alt selv har fått en rødlig tone. Noen vil peke på at Portugal under det gamle regimet de siste tyve årene har vært en trofast og pålitelig NATO-partner, og at den katolske kirke i det minste hadde fred og sikre arbeidsforhold i de tyve familiers nærhet.

Men dette stemmer etter min personlige mening ikke helt:

Portugal var aldri noen fullverdig forsvarspartner så lenge landets militære styrker var bundet i Mozambique og Angola. Landets regime ble tvert imot av og til en politisk belastning for andre NATO-land. Og Kirken

hadde *ikke* helt gode arbeidsforhold i nasjonen, særlig ikke etter det annet Vatikankonsil da det sikkert ble vanskelig å iverksette reform-programmene. De tyve var ikke de beste venner Kirken hadde.

Hva så? Det går ikke noen vei tilbake til et faciststyre igjen, forhåpentlig. Vi ønsker ikke at våre trosfeller der nede igjen skal bøye sine hoder under et styre som bare i navnet er kristent. Et styre som kneblet ytringsfriheten og holdt store deler av folket i fattigdom. En solvarm og malerisk fattigdom, det er så, men likevel fattigdom.

Det juli-ukene har vist oss er blant annet dette at et demokrati ikke er noe som skapes ved et trylleslag, ved en jublende frigjøring. De tyve familier har mistet sine posisjoner, og det er bra. De levet i et klassesamfunn på stort sett falske ideer. Besittelsene i Afrika har gått tapt. Men heller ikke det kunne ende på noen annen måte.

Men fra det ene diktatur har nå nasjonen svingt over til et nytt, et som antagelig ikke er bedre. Foreløpig vil en troika av generaler styre lan-

FORSIDEBILDET

● For mange var kanskje dette den fineste dagen i sommerens Roma-valfart: Søndag 29. juni på festen for St. Peter og Paul da paven presteviet 359 menn fra mange kontinenter under en historisk begivenhet på Petersplassen. Tusener fulgte begivenheten, direkte eller i fjernsynet da de hvitklede diakonene reiste seg etter litaniet og to og to gikk frem til trappen opp til Peterskirken hvor Paul VI ventet. De kom fra Afrika, Asia, Stillehavsområdet, Europa og Amerika, og ordinasjonen, den største i Vatikanets historie, markerte

også at man er halvveis i feiringen av Det hellige år.

Denne og en serie andre ting under valfartene — det sies at 150 000 pilgrim�er var til stede under ordinasjonen — fortalte en hel del om vitaliteten i den katolske verdenskirken i dagens situasjon. Som en erfaren utenlandsk journalist etterpå skrev: Oppslutningen om Det hellige år har vært en personlig triumf for den 77 år gamle pave. Han deltok i hele den tre og en halv time lange ordinasjonsseremonien, talte hver uke til store menneskemengder av pilgrim�er under sine utendørs audienser og hilste gruppe etter gruppe

av begeistrede troende. Allerede nå regner man med at mer enn tre millioner pilgrim�er har deltatt i feiringene i Roma, det dobbelte antall av de som dro til Den hellige by i 1950.

En
klovn

PORTUGAL

det og hren vil bli opptatt av nye oppgaver og få ny betydning. Og bak disse styrkene finnes landets kommunistparti, et mindretall.

Koalisjonen mellom en moderne arm som ikke ønsker å bli sivilister igjen etter kolonikrigene og et Moskva-tro politisk parti fyller tomrommet.

Et håp er fremdeles dette: At den oppslutning Soares sosialistparti fikk ved valget ikke knekkes eller skremmes vekk. Og at dette parti, i

samarbeid med andre demokratiske krefter, etter hvert vil vokse til noe som kan forme det nye Portugal — en nasjon som mistet sine kolonier og sin overklasse på noen år.

Og kanskje er dette bare mulig gjennom en ny koalisjon: et bedre samarbeide mellom landets sosialister og katolikker. Denne koalisjon kan i det lange løp kanskje temme både de prestisjeredne generaler og de ytterliggående venstrefolk.

Å. R.

Neste nr. av St. Olav:

De portugisiske biskopers syn

Chesterton var en klok mann. Og en vittig mann. Og en god katolikk.

Så det kan være en trøst for oss andre middelmådige at han dog også sa og skrev tåpelige ting.

Ved århundreskiftet skrev han: «Tyve millioner kvinner reiste seg og skrek: VI VIL IKKE LA OSS DIKTERE. Og så gikk de alle hen og ble stenografer.»

I 1975 synes mange av oss at dette ikke er helt morsomt.

Noen av oss venter jo faktisk med spenning på noe annet: En annonse hvor et stort firma søker etter EN MANNLIG SEKRETÆR MED ET STT OG OMGJENGELIG VESEN.

Vel møtt igjen, forresten. Håper dere har hatt en fin sommer. Personlig har jeg feriert på Jylland — og blant annet fornyet bekjentskapet med Chesterton.

Vi så en aften på hans engang så populære Father Brown i en ny TV-serie.

Det ble litt pinlig da den kloke pater fortalte hvem morderen var. Det var nemlig stedets anglikanske pastor.

Fra kirketårnet drepte han sitt offer med lynets kraft.

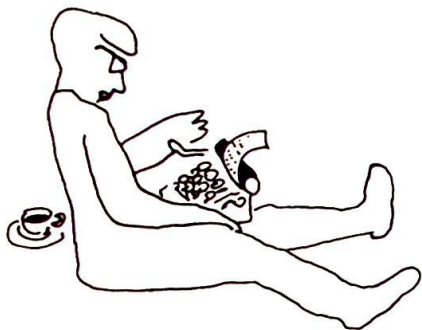
Heller ikke det er noe godt innfall idag, er det vel?

Med økumenikken og alt det der, mener jeg.

Nei, man skulle nok ønske enkelte ganger at Chesterton hadde vært litt mindre skarp og hatt et litt mer stt og omgjengelig vesen.

ST. OLAV'S
REDAKSJON

TLF. 20 72 26 - 28 95 18

Uken som gikk

POLSK NÆRBILDE

«Når sangen stiger under hvelvingene i kirken i Czestochowa, er den sterkere enn skybrudd og tordenskrall utenfor, skaker de gamle middelaldermurene og gir en dotter i ørene. En fullsatt kirke i kveldsmessen pinsedagen — en kirke i konflikt med de verdslige herrer, men full av liv, en kirke som nekter å la seg kue.»

Sitatet er hentet fra det Polen-nummer Svenska Dagbladet ga ut før sommerferien. Det er Richard Swartz som har laget dette nærbildet av våre trossfeller der borte.

*

«Akkurat her oppe på det lyse fjellet begynner den katolske kirkens historie i Polen. Czestochowa er ingenting mindre enn den polske kristenhets hjerte. Gjemt i det indre av Polen har Czestochowa trosset og overlevd alle erobrere: tyske riddere, habsburgere, svenske protestanter, tsarrussiske kolonisasører og nazistenes panser ...

«For om Polen har blitt herjet og delt, har Kirken bestått og dermed nasjonen. Det var i dens gudstjeneste at det polske sproget overlevde, fra prekestolene ble kampen tatt opp mot angriperne, i klostrene fikk opprørets menn et fristed. Den katolske kirke ble i Polen, i den grad at det fremdeles er vanskelig å skille de to fra hverandre. «Gud og fedrelandet», heter det på polsk helt naturlig. «Gud og fedrelandet», i 1410 slo den polske ridderhæren tilbake en tysk ordensarmé med jomfru Marias bilde malt på rustningene, angriperne var enten ortodokse russere eller protestantiske preussere — det å være katolikk ble det samme som å være polsk ...»

*

«Så hvorfor skulle Kirken frykte kommunistene etter krigen? Sett i Kirkens tusenårige perspektiv kunne det ikke være annet enn krusninger på det tyvende århundres flate. Riktignok skaffet kommunistene seg snart monopol på politisk og økonomisk makt. Men hva gjorde det? Kirken hadde fremdeles åndelig makt over de polske sinn. Men krusningen på overflaten truet med å vokse til en flodbølge. Det kommunistiske partiet tok på seg den historiske oppgave å forandre et tilbakestående, nesten feudalt samfunn til en moderne europeisk stat. Det betydde intet mindre enn en revolusjon. Kirken tapte mark. Den kunne fremdeles tale om Guds rike, men her på jorden var det partiet som bygde fabrikkene, førte den elektriske kraften inn til byene og byttet ut hesten med en traktor. Polakkene fortsatte å gå i messen, men det ble mer og mer alminnelig at hun eller han gjorde det med en partibok i vesken eller i innerlommen.»

«Snart krevde også partiet den åndelige makten. Kirker ble stengt, de troende forfulgt, prester med kardinal Wyszynski i spissen kastet i fengsel. En ateistisk storm skulle sikre partiet seier i kampen om de polske sjeler. Men Kirken var fra gammelt av rustet til en slik kamp. Den sto stivnakket, tok imot slagene, men sviktet ikke. I årene 1948—1956 var det omtrent ingen dialog mellom Kirke og Stat i Polen. Partene sto bare og målte hverandre med øynene som slåsskjemper, uten at noen av dem våget seg på det avgjørende angrepet. Partiet styrket sitt grep på samfunnet, men polakkene gikk fortsatt til kommunion og lot sine barn ferme ...»

*

«Kirkens sjanse til å komme seg fri av partiets stadig fastere grep har kommet de gangene den verdslige makten sviktet. Da arbeiderne marsjerte gjennom Poznans gater sommeren 1956 eller ble skutt ned i havnebyene julen 1970, befant partiet seg plutselig på kne. Og begge gangene har man vært tvunget til å reise seg igjen med Kirkens hjelp. Kirken har tilbudt partiet sin støttende arm, klar over at den som blir hjulpet på føttene igjen, også må betale for det. Og partiet har betalt. Idag, med Edward Gierek ved makten, er den ateistiske propagandaen praktisk talt borte, Kirken får lov til å styre sine egne saker og partiets sentralkomité hører på biskopene. Forholdet mellom parti og Kirke kan best beskrives som et tvangs-ekteskap der ingen andre friere kan øynes. Men det er også et tvangs-ekteskap hvor begge parter behøver hverandre. Gierek vet at produksjonen stiger hvis hans arbeidere får gå uforstyrret i messe, og Kirken har forstått at alternativet til det polske partiets kirkepolitikk er en langt mer hardhendt sovjetisk variant.»

*

«Dette betyr ikke at kampen er avblåst. Men den har fått en ny form. Partiets taktikk har blitt mer raffinert. Nå er det ikke den krigerske propagandaen, men den økonomiske utviklingen som skal knekke Kirken i Polen. Den stigende levestandarden, sommerhuset og bilen skal tømme kirkene. Er ikke det nettopp det som har skjedd i de katolske land i Vest-Europa? Og stolte peker partifunksjonærer på tall og statistikk som klart viser hvor rask den økonomiske oppgangen er i dagens Polen.

Men den nye taktikk krever tid. Det er en hemmelighet hvor mange katolikker det egentlig finnes i Polen, men det er på det rene at det dreier seg om den helt dominerende del av nasjonen. Og det gjelder i like høy grad unge som gamle — en undersøkelse fra 1965 viser at 73 prosent av unge mellom 15 og 24 betrakter seg som aktive katolikker, det samme gjelder for over halv-

parten av studentene ved universitetet i Warszawa. Ingenting tyder på at tallene er lavere idag. Samtidig er det flere prester og ordensfolk enn før krigen. Det er 13 000 kirker som daglig brukes, 106 søsterklostre og 44 munkeklostre, det er et katolsk universitet i Lublin og et katolsk akademi i hovedstaden — tilsammen fullender slike oppgaver bildet av en dypt religiøs nasjon.

*

«Også forsøkene på å «industrialisere bort» Kirken går langsomt. Tross den raske økonomiske utviklingen, viser all statistikk at det i hvert fall ikke har blitt færre bønder under Giereks fire regjeringsår. Og det er på landsbygden Kirken står sterkest...»

*

Striden fortsetter i det stille. Vel er like mange som før i arbeide i landbruket, men mange unge flytter. Richard Swartz legger ikke skjul på det:

«De unge forlater jorden, flytter inn til storbyenes utkantstrøk, til sovebyer og til nye distrikter med høyhus... Det er i disse områdene hvor det avgjørende slag kommer til å stå. Både parti og Kirke vet dette. Det er forklaringen på den hårdnakete strid som nå føres, ofte i det stille og på det lokale plan. I det ytre finnes trivielle ting som byggelover, materialleveranser og tomte-rettigheter. Men det er bare i det ytre det ser ut på denne måten. For setter ikke myndighetene sine stempler med godkjennelse på dokumenter som slike trivielle ting, har også den katolske kirken tapt fotfestet i dette nye, urbaniserte Polen.»

Og Svenska Dagbladets mann slutter med disse ord:

«Sedan 1970 har vi utført 263 tillstånd till kyrkbyggen, säger partiet. Det täcker alla behov. Dessutom måste vi i första hand bygga bostäder; vi har inte resurser till fler kyrkor. Denne statistik är manipulerad, svarar kyrkan. I själva verket har inte fler än 80 nya kyrkor byggts. Det täcker inte behoven. Och resurser finns, det är bara viljan som saknas.

För en utomstående är det nästan omöjligt att skilja lögn från sanning i detta statistikkrig. Men mycket tyder på att kyrkan nu står inför en utmaning som är en

Vil De høre en
katolsk mening om
aktuelle saker,
følge med i det som
skjer i Kirken
verden rundt og ha
kontakt med de
andre menighetene
i bispedømmet -

Så les St. Olav
hver 14. dag!

av de allvarligaste i dess tusenåriga historia. Får vi inte bygga våra nye kyrkor kommer jag att ge katolska präster tillstånd att ge de kyrklösa nattvarden i deras lägenheter, hotar kardinal Wysinski. Vi, den polska katolska kyrkan, kommer också i framtiden att värna om vår hjord. Gud kräver det, säger kardinalen. Och fosterlandet.»

Herbanija

Demonenes gåte ● Kvinne-

Det hellige år ● Ungdom

Et omfangsrikt offisielt dokument bekrefter Vatikanet Kirkens tradisjonelle lære om djevler og demoner. Man har stadig oftere stilt spørsmålet om ikke denne lære kunne trenge en kritisk undersøkelse. Kirkens departement for trossaker betrodde oppgaven til en fagteolog, og nå foreligger resultatet. Dokumentet avviser fortolkninger som gjør Satan, djvelen eller demoner bare til dramatiske legemliggjørrelser av det onde.

Med ettertrykk forkaster man all overtro og magi og advarer mot å foregi innflytelse fra demoner der det i virkeligheten dreier seg om egen svikt eller skyld. Når det ble snakk om et mulig inngrep fra Satans side, har Kirken alltid, som ved påståtte undere, satt i gang kritiske undersøkelser. For det er lett å bli offer for innbilningens makt, eller å la seg vilde av unøyaktige beretninger.

Dokumentet beklager likevel at man ikke lenger tillegger eksorsismene (djevleutdrivelsene) den betydning som de hadde i kristendommens første århundrer.

Til slutt slår man fast at demonenes eksistens som blir bevitnet ved det menneskene kaller det ondes hemmelighet, den er også i dag en gåte. Men «det kunne likevel hende at uventede, kraftige utbrudd av denne hemmelighet i vår sivilisasjon som holder seg til en verdslig livsanskuelse, ville gi en skjerpert følelse av hva de betyr».

*

De retningslinjer for økumenisk arbeid som ble offentliggjort for noen år siden, er nylig blitt utfyllt med et nytt dokument. Det betyr en offisiell godkjenning av mangfoldet i det økumeniske arbeid. Man fremhever økumenikkens betydning for Kirkens liv og tilkjenner lokalkirkene en viss frihet til å finne de former som passer for deres forhold. Bispekonferansene blir oppfordret til å søke løsninger som passer for deres områder, men de blir samtidig minnet om betydningen av et nært samarbeid med Rom.

Dokumentet nevner disse konkrete mulighetene for økumenisk arbeid: del-

tagelse i bønn og gudstjeneste, felles tiltak i sjelesorg, samarbeid i helse- og skolevesen, og i løsning av sosiale problemer, dessuten direkte samtale mellom den katolske kirke og andre kirker og trossamfunn.

Særlig betydning tillegges man mellomkirkelige råd av forskjellig art. Den katolske kirke er medlem av 19 slike råd, noe som gir gode muligheter for samarbeid, men som også skaper problemer, for eksempel ved offentlige erklæringer og fellesaksjoner.

*

Kvinneårets verdenskonferanse i Mexico City betyr en ny etappe i menneskehetens arbeid for rettferdigere og menneskeligere livsvilkår, sa pave Paul i et budskap til Helvi Sipilä, konferansens generalsekretær.

Kvinneårets motto: likhet, utvikling og fred, gir også uttrykk for Kirkens bestrebelser, slo paven fast. Kvinnen må oppnå rettferd på alle områder. I historiens løp er hun ofte blitt tvunget inn i en stilling som underkaster henne mannen. Hyppigere enn mannen er hun offer for underutvikling og krig. «Hvilket håp for freden ville det ikke være dersom alle verdens millioner av kvinner endelig kunne få bruke sine uerstattelige evner — alt de har av ånd og hjerte — helt og fullt i familiens og samfunnets tjeneste,» skrev Paul VI. Med ettertrykk ber han om at kvinnene må få komme med i utviklingsarbeidet, og at hennes bidrag til å sikre freden må bli anerkjent.

I sitt budskap tok også paven til orde for en effektiv kamp mot analfabetismen, som især rammer kvinnene på landsbygden. Det hindrer deres utvikling og skader deres grunnleggende

rettigheter, sa Paul VI som understreket at allerede Pius XII og Johannes XXIII hadde gått klart inn for kvinnens rettigheter. Det annet Vatikankonsil har fordømt den urett og diskriminering som kvinnen er offer for, og krevd at hun skal få mulighet til bevisst og ansvarsfull deltagelse i samfunnslivet.

*

Ved avslutningen av den internasjonale kvinnekongressen i Mexico City erklærte Vatikanets representant, biskop Ramon Torella Cascante fra den pavelige kommisjon for rettferd og fred (Justitia et Pax), at han var tilfreds med at kravet om rettferd mellom folkene var kommet så klart frem i debattene. Mange viktige forslag til å bedre kvinnens stilling var blitt fremsatt, sa biskopen, og man hadde fremhevet kvinnens bidrag til arbeidet med å skape et rettferdigere og fredeligere samfunn.

Likevel kunne ikke Rom godta den endelige aksjonsplan. Årsaken var planens paragraf 19 om familieplanlegging. Man gir der den enkelte og foreldrepåret rett til å avgjøre helt fritt hvor mange barn de vil ha. «Dette strider mot vår tro, og den katolske kirke kan ikke godta det,» sa biskopen. «Efter vår mening kan man bare snakke om ansvarlig foreldreskap innenfor familien, der mann og kvinne står på like fot og ut fra en rett verdiskala fullt ut må ta sitt ansvar overfor Gud, overfor seg selv, overfor de andre i familien og overfor det samfunn de tilhører.»

*

I en oversikt over første halvdel av Det hellige år uttrykte pave Paul VI sin glede over den store oppslutning det

nyhetssidene:

året ● Aksjonsplan

● Et spansk brev

hadde fått. Han betegnet Det hellige år som et bevis på at Kirken har bevart sin livskraft også etter Konsilet. «Det hellige år er katolisitet i handling,» sa paven som gav lokalkirkene æren for den store deltagelse. Biskopene, prestene, ordensmedlemmer og alle troende hadde forstått at det ikke bare måtte bli med en reise til Roma. De hadde også forstått at en slik reise ikke skulle være en mer eller mindre from fornøyelse og enda mindre en magisk handling som kunne utløse en hemmelighetsfull avlatsmekanisme.

Det hellige år vil også fremme samtalen med andre kristne, og den samtale med dagens verden og med historien som Konsilet gav Kirken i oppgave, sa Paul VI. Han erklærte imidlertid at han ikke gjorde seg noen illusjoner om «de hindringer, vanskeligheter, utsettelse og blinde makter som så ofte synes å ta denne verden i sin tjeneste». Paven viste til krigens redsler og minte om kravene om fødselsregulering, abort, eutanasi og «alle andre åpne eller skjulte former for manipulering av mennesket». Likevel «vil vi fortsette å så Guds ord for å forsvare mennesket, især de fattige, de uskyldige og de som hverken har kraft eller mulighet til å forsvare seg selv».

Heller ikke ville paven oppgi sitt arbeid for fred, et arbeid han betegnet som en av sine vanskeligste, men viktigste plikter.

*

I begynnelsen av juli kom 148 pilegrimer fra Øst-Tyskland til Roma, under ledelse av biskopen av Berlin, kardinal Alfred Bengsch. Under fellesaudiensten ropte pave Paul til dem: «Dere skal vite at paven tenker på dere og

elsker dere.» Han talte om de øst-tyske menigheters levende kristentro og oppfordret dem til å forbli tro mot Kirken.

*

«Ungdommen er håpet for morgendagens Kirke,» sa Paul VI i en tale til geistlige rådgivere for katolsk aksjon i Italia. Han oppfordret dem til i nært samarbeid med legfolk å planlegge et stort kristent utdanningsarbeid, «som ikke utelater noe av det gode i menneskelivet».

I denne sammenheng tenkte han især på ungdommen, fortsatte paven. Det hellige år hadde vist at det hos de unge er stort interesse for Kirken og vilje til meditasjon og bønn. Dette krever av prestene at de våger å engasjere seg, mente pave Paul som ellers blant annet sa: «Nettopp den kritikk og protest som kommer fra de unge, må gjøre oss oppmerksom på at vi kanskje ikke var i stand til å forstå deres forventninger, og at vi ikke har strebt etter å forkynne evangeliet helt og uavkortet for dem.»

*

Under den internasjonale arbeidsorganisasjons (ILO's) årlige møte i Genève i juni gjorde Vatikanet seg til talsmann for jordbruket. Lederen for Vatikanets delegasjon, erkebiskop Silvio Luoni, hevdet at dersom utviklingen av den tredje verden skal få et noenlunde harmonisk forløp, trenges det en større internasjonal innsats for jordbruket. Han advarte også utviklingslandene mot ensidig industrialisering. Det fører til så vanskelige problemer som massevandring mot storbyene og dannelse av et proletariat der. Derfor gjelder det

å sette alt inn på å bedre levekårene til landarbeiderne, som i mange land utgjør 80 prosent av yrkesbefolkningen.

Erkebiskop Luoni kom videre med en innstendig oppfordring til ILO om å ta seg av gjestearbeidernes problemer. Det har dannet seg en internasjonal «svartebørs med arbeidere», og de er alltid de første ofre i økonomiske nedgangstider. Men etter kristen overbevisning er mennesket mer enn et arbeidsverktøy, understreket Luoni. Gjestearbeidernes bekymringer må også være de rike vertslandenes bekymringer, for disse arbeiderne har i høy grad bidratt til å gjøre dem rike.

*

Den spanske presten Luis M. Xirinacs har fra sitt fengsel sendt pave Paul et brev for å be ham gripe personlig inn mot alle former for undertrykkelse.

Konvolutten inneholdt også det «Manifest for forsoning i Kirken» som Xirinacs skrev på fengselssykehuset i Carabanchel 1. mai i år, og som er rettet til «ham som skulle være tjener for alle menneskenes tjenere». Luis Xirinacs er blitt kjent som representant for ikkevoldslinjen i kampen for borgerrettighetene i Spania. Siden prosessen i Burgos i 1972 har han allerede fem ganger gjennomført sultestreiker. Xirinacs er blitt foreslått som kandidat til Nobels fredspris 1975.

I sitt budskap til paven skriver Xirinacs blant annet: «Din oppgave er det å understøtte de frigjøringsprosesser som tar sikte på å opprette et samfunn som er et brorskap av frie folk, uten klasseforskjell mellom rasene.» I forsoningsmanifestet krever Xirinacs av Kirken at den skal «tilstå sitt forræderi» og «gi avkall på sin avhengighet av makten som gjør den til en medskyldig».

ASKER OG BÆRUM MENIGHET

Neste nummer av ST. OLAV vil med Menighetsrådets hjelp bli sendt til 300 ukjente, ikke-abonnenter i Asker og Bærum katolske menighet. Bladet foreligger den 23. august.

☚

Gi
moder
Teresa
Nobels
freds-
pris
i
år!

Ny Gallup:

53 prosent mot abort

Motstanden mot selvbestemt abort øker her i landet. I en meningsmåling som Norsk Gallup opptok i siste halvdel av juni, var 53 prosent av de spurte imot selvbestemt abort, 40 prosent var for, mens syv prosent svarte vet ikke. I januar i år var 51 prosent imot selvbestemt abort, mens 49 prosent var imot i april. 49 prosent av de spurte synes det var riktig av biskop Per Lønning å søke avskjed på grunn

av sitt religiøse syn på abort-saken, mens 42 prosent mente det var galt av biskopen å gjøre det. Gallup har også spurt om hvilket syn man har på kirke- og undervisningsminister Bjartmar Gjerdes uttalelse om at biskopens avskjedsansøking var en politisk handling. 52 prosent tar avstand fra statsrådets uttalelse, 38 prosent aksepterer den, mens 10 prosent ikke har tatt standpunkt,

Djevelens moralteologi

Djevelen eier et fullstendig teologisk og filosofisk system som skal bevise for enhver som vil lytte til det, at skapte ting er onde og at menneskene er onde, at Gud har skapt det onde, og at det er Hans vilje at menneskene skal lide vondt, og at Han gleder seg over menneskenes lidelser. I det hele tatt at universet er fullt av elendighet fordi Gud har villet det og bestemt det på den måten.

Mennesker som hører den slags ting og lar seg fylle av dem, likefrem nyder det og stiller opp en teori om det åndelige liv som om de er hypnotisert av det onde. Begreper som synd, lidelse, fordømmelse, straff, Guds rettferdighet, gjengjeldelse, dommedag osv. er noe de nyder. Kanskje fordi de føler en dyp, ubevisst glede ved tanken på at mange andre mennesker vil ende i helvete, og at de selv kan unngå det. Men hvorfra vet de nå at de kan unngå det? De kan ikke gi noen bestemt grunn, unntagen den at de føler en visshet og en befrielse ved tanken på at all denne lidelse er beredt for nesten alle andre enn dem selv.

Denne følelse av velbehag kaller de «tro» og den gir dem en slags overbevisning om at de er «frelst».

*

Djevelen har skaffet seg mange disipler ved å preke mot synd. Han overbeviser dem om syndens store ondskap, frembringer en følelseskriser som overrumpler dem og får dem til å mene at Gud har tilgitt dem deres synder og etter dette lær dem tilbringe resten av deres liv med å spekulere over andre menneskers dype syndefullhet og nære fortapelse.

*

Djevelens teologi begynner med begrepet «Nydelse er synd», og derpå fortsetter han med «All synd er nydelse».

Efter dette viser han at nydelse er

nesten uunngåelig, og at vi har en medfødt trang til å gjøre ting som behager oss. Av dette slutter han at vår naturlige trang er ond og at vår natur er ond i seg selv. Og han leder oss nå til den slutning at all synd er uunngåelig eftersom nydelse er uunngåelig.

Efter dette vil han, for å sikre seg

at ingen prøver å unngå synden, tilføye at hva som er uunngåelig ikke kan være synd. Så blir hele begrepet *synd* kastet bort som uvedkommende og mennesker kommer til den slutning at det ikke er noe annet å leve for enn nydelse. Og på den måten blir selv naturlige gleder syndige fordi det

(Forts. s. 213.)

Nye bøker efter ferien:

Oluf Bohn og Niels Krogh Rasmussen: Den Katolske Kirke efter 2. Vatikanconsil.

T. Winther: Paul Claudel og det skapende ord.

Ursin: Kristne symboler.

Praktutgave av «La Bible de Jerusalem» med henvisninger og kart.

Le Nouveau Missel, 2 bind: Missel De La Semaine, Missel Du Dimanche — Texte liturgique officiel, begge i skinn m/gullsnitt.

Graduale Romanum.

Bibliorum Sacrorum, iuxta Vulgatam Clementinam, Nova Editio.

Blindeforbundets vakre Norges-kalender for 1976.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1 — Tlf. 20 72 48

9—16, lørdager 9—14

DEN NORDISKE VALFART TIL LOURDES

23. til 30. august 1975

8 dages flyrejse med full pensjon.

Pris: Kastrup/Lourdes tur-retur, hotell «Madonna»
d.kr. 1650.—

Særpris for syge og handicappede på «Accueil N-D»
d.kr. 1175.—

Valfartsprest: Pater G. GOMMANS C.M.

Læge, sygeplejersker, samaritter medfølger.

Program og tilmeldelser: VALFARTSKOMITEEN

Barsehøj 25, DK 2900 Hellerup

Hva har skjedd med katolikkene i Vietnam?

Den katolske kirkes situasjon i Vietnam er i øyeblikket uklart:

På den ene side ser man katolikkene som den gruppe som de siste årtier etter landets deling mest konsekvent har stått mot kommunistene. Av de omkring 800 000, de fleste landarbeidere, fiskere og kjøpmenn, som flyktet fra nord til syd var over 600 000 katolikker. De flyktet for å kunne være katolikker og frie mennesker, skriver KIT.

Det er lett å fatte den frykt som de gamle flyktninger og deres trosfeller kjente på slutten av Thieu-regimet. Statslederne i Syd-Vietnam hadde vært korrupte og elendige ledere, men de hadde ikke forfulgt dem for deres tros skyld.

Det som nå skjer i syd er etter sakkyndige observatørens mening stort sett avhengig av de seirendes vilje i Hanoi. Det er retningslinjer derfra som hele tiden har vært avgjørende for FNL og PRR.

Men disse retningslinjer er foreløpig ikke lette å tyde. Den 4. mai ble en messe feiret i den katolske domkirken i Hanoi med rundt 2 500 deltagere, de fleste unge mennesker under tredve år. I følge A. P.s korrespondent Dan de Lucca deltok mange barn i gudstjenesten og deres aktivitet og deltagelse i sang og liturgi tydet på at de var godt forberedt. Et mannskor medvirket også. A.P.-rapporten opplyser videre at en tredjedel av de kirker som ble bygget under den franske kolonitiden er

i bruk. Det finnes et presteseminar i Hanoi med 50 teologistudenter og ordenssøstre er med som lærere i den katolske religionsundervisningen som skjer i kirken etter skoletid. I følge samme kilde er det omkring en million praktiserende katolikker i hele Nord-Vietnam.

Disse ting kan være av betydning for den nordvietnamesiske innstillingen og for det som vil skje i syd. Rektor for det katolske presteseminar i Vinh Long i Syd-Vietnam, pater Van Tu sa i et båndopptak i Vatikanet Radio den 29. april at man kunne vente en «oppblomstring av det kristne liv» i landet tross den politiske utvikling. Tallet på teologistudenter i Syd-Vietnam er nær 1000 og de ni katolske gymnasier som forbedrer gutter på å begynne på presteseminarer har lenge vært overfylte. «Dette store antall kall er påfallende og tyder på en kristen fornyelse som ikke har blitt knekket tross alle år med lidelser og sorg.»

Muligens kan disse tegn sammenfattes i ord fra et hyrdebrev som erkebiskop Kim Dien av Hue nylig sendte ut til prester, religionslærere og legfolk i sitt bispedømme. Det ble offentliggjort i de nord-vietnamesiske katolikkers kirkeblad «Rettferdighetens sak». Biskopen oppfordrer her til lojalt samarbeide med PRR. Det er på tide, sier han, å søke samarbeide med alle mennesker av god vilje for under den provisoriske revolusjonære regjering å bygge opp landet

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER		Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke Akersveien 5 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	lörd.:	19.00	—
	sønd.:	9.30	11.00
		19.00	—
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
		18.00	—
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00	11.00
		18.30	—
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355		11.00	9.30
			9.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 212587			
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209		8.00	10.45
BERGEN: St. Paul kirke, Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10		9.00	11.00
			19.00
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19		8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 11 438		9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168		8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751		8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195			
HØNEFOSS: St. Theresias kirke, Vesterngt. 5, tlf. 22 381		9.00	11.00
KRISTIANSAND S: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 255			11.00
LILLEHAMMER, Mariakirken, lörd.: Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550 sønd.:		18.00	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85		9.00	11.15
MOSS: St. Mikals kapell, Ryggeveien 24, tlf. 41 038		—	—
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50 793		8.30	11.00
STABEKK: Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35 Eikeli kirke		8.30	10.45
		19.00	9.30
STAVANGER: St. Svithuns kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534		8.30	10.45
		9.30	
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården, tlf. 21 214		8.45	11.00
		19.00	—
St. Elisabeth hospital, 11a, tlf. 21 670		6.15	—
KRISTIANSUND N: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779		8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29			11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467		8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 37 558		8.30	11.00
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604		19.30	11.00
St. Elisabethsøstre, Mellomvn. 47, tlf. 81 487		8.00	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 81 783		8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikal kirke, Salsgt. 52, tlf. 11 447 (1. VII—31. VIII St. Elisabeth Institutt, tlf. 11 392)		19.00	11.00
		8.00	
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 61 501		8.00	10.30
NARVIK: Den svenske sjomannskirke, Prestebolig: Einervegen 7. Tlf. 41 634			11.00
SELFORS: Vår Frelsers kirke, Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072			11.00

igjen. I følge den franske katolske avisen *La Croix* tvilte man i begynnelsen på ektheten av dette hyrdebrevet. Men en nøyere analyse av biskopens ord har ført til at man i katolske journalistkretser nå regner det for ekte. Det vidner om vilje til forsoning, lojalt samarbeide og håp.

Man har videre grunn til å tro at erkebiskopen av Hue ikke handlet isolert fra de øvrige biskopene i Syd-Vietnams fjorten bispedømmer. De er alle på en unntagelse nær innfødte vietnamesere. At de sammen besluttet seg til ikke å flykte, men å forbli på sine poster, varslers en ny og viktig innstilling. Den er helt forskjellig fra flere biskopers opptreden i China i 1949 og i Vietnam i 1954. Man kan se en kursendring hos biskopene i syd allerede etter Paris-avtalen i 1973. Året etter fordømte de meget tydelig korrupsjon og dårlig styre i syd. Neste skritt var et hyrdebrev hvor de ba regjeringene både i syd og nord om å stanse alle militære aksjoner og alle hat-kampanjer. I fjor sendte dessuten 301 katolske prester ut et opprop mot kor-

Djvelens moralteologi

(Forts. fra s. 211.)

forkvaklede i menneskers liv har ødelagt dem — følgen blir ulykke og synd.

*

Det kan hende at mennesker som preker mest mot synden og om straffen, uten å være klar over det har begynt å hate menneskene.

*

Den onde er ikke redd for å preke om Guds vilje hvis han bare kan få gjort det på sin måte.

Av og til er argumentet dette: «Det er Guds vilje at du gjør hva som er riktig. Men du har selv en indre kraft som med en behagelig følelse av tilfredsstillelse sier deg hva som er det rette. Når dine overordnede derfor prøver å blande seg i det og få deg til å gjøre noe som ikke gir denne behagelige følelse, så tal ikke bare om skriften, men gjør som du selv synes.»

(Thomas Merton)

rupsjonen, for en demokratisk samfunnsordning.

Denne utviklingen har vært slik at kommunistene har vært nødt til å ta den alvorlig.

Nå er den kommet:

JEG ER VEIEN, bok nr. 6 i den kanadiske serien, bearbeidet til norsk til bruk i religionsundervisningen.

Bok nr. 1: GUD KALLER DEG er utsolgt.

De andre bind er fortsatt på lager.

Bok 2 GUD MØTER DEG ..... kr. 30,00

Bok 3 GUD ER KJÆRLIGHET ..... kr. 30,00

Bok 4 VI HAR SETT HERREN ..... kr. 30,00

Bok 5 KOMME DITT RIKE ..... kr. 35,00

Bok 6 JEG ER VEIEN ..... kr. 35,00

Lærerveiledning til bok nr. 6 (på norsk) .... kr. 25,00

Bøker bestilles fra Det Kateketiske Senter,

Christiesgate 16, 5000 BERGEN

Neste
nummer
av St. Olav
kommer
23. august

Umøblert hybel

m/dusj og koke-muligheter ønskes.
Henv.: Brodersen, Berg l.p. v/Sollihøgda, 1750 Halden. Tlf. (031) 94 140.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	}	Oslo
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke	}	Arendal
Bispegården		
St. Joseph's Institutt	}	Arendal
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Arendal
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde	}	Bergen
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken	}	Bergen
St. Josephs Hosp., Drammen		
St. Torfinns Klinik, Hamar	}	Hammerfest
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikals Kirke	}	Hønefoss
St. Mikals prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Lillestrøm
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke	}	Lillestrøm
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeths Hosp.	}	Tromsø
Vår Frue Kirke		
Bispegården	}	Tromsø
St. Olavs Kirke,		
Bispegården	}	Trondheim
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 66

Sommer på Island: Søster Hildegard, Josef-søstrenes priorinne på saga-øya i et fredelig møte med tålmodige ponnier.

**ST. OLAV
KOSTER KR.
KR. 50,— PR. ÅR
KOMMER HVER
14. DAG**

PORSGRUNN

**B. MOLAND
KOLONIAL**
Storgt. 157
Tif. 51 520 — 51 521

KRISTIAN THOWSEN A/S
Glassmesterforretning
Speilfabrikk - Glassliperi
Lager av alle sorter glass

Byggmester
ANTON NIKOLAYSEN
Bergsbygda - Tif. 10 795

ST. OLAV

Redaktøren treffes hver dag
enten på (02) 20 72 26 eller på
(02) 28 95 18.

Postadressen er Akersvn. 5,
Oslo 1.

FREDRIKSTAD

EDVARDSEN & NORHEIM A/S

Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tif. 11 220 - Fredrikstad

ØSTFOLDMEIERIET

Avd. Fredrikstad

C. HANSENS

Trykkeri og Bokbinderi

Tif. 13 056
FREDRIKSTAD

BERGEN

1/8 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel

Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482

BERGEN

HOPSDAL & DAHL A/S
Aut. Installatør, TV-, Radio-
og Utstyrsforretning
TORNØEGARDEN - BERGEN

K. & J. SOLHEIM
Kjøtt - Pålegg - Delikatesser
Egen Pølsefabrikk
Tif. 99 016 Bergen
Solheimgt. 25

ERLING KRAGE A/S

PRYD- OG BRUKSKUNST

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

Eches Farvehandel

NYGARDSGT. 19

FORSIKRINGSSELSKAPET **VESTA** LIVSFORSIKRINGSSELSKAPET **HYGEA**

MED TANKE PÅ FREMTIDEN

Kirken og indianerne

GUATEMALA CITY — Det arbeidet blant indianerne som den katolske kirke utfører har fått to ulike virkninger. Dels en positiv: antall prestekall blant indianerne har økt betydelig. Dels en negativ: forholdet Kirke—stat har blitt vanskeligere.

Akkurat nå forbereder 40 indianske teologistudenter seg på prestevigselen. De studerer ved Guatemalas presteseminar hvor de utgjør halvparten av antall studenter. I fjor ble to indianere presteviet, de første på mer enn ti år. Tilsammen finnes det fem indianske prester i landet og omkring 30 innfødte ordenssøstre.

Det er i første rekke to katolske organisasjoner som står bak denne utvikling. Det er Kirkens komité for indianerne som ble nedsatt for to år siden av biskopene for å skape en organisert sjelesorg-virksomhet i indianer-områdene og en mer uoffisiell organisasjon som kaller seg De innfødtes sjelesorg-gruppe, også startet for et par år siden. Den består av 140 prester, ordensmedlemmer og innfødte legfolk.

Kirkens indianerkomité arbeider med utdanning og skoleundervisning pr. radio for å bekjempe analfabetismen. Undervisningen skjer på fem forskjellige indianer-sprog. Det rår stor mangel på innfødte personell i arbeidet og på økonomiske ressurser. Spesielt sognene på landsbygden er meget fattige og avhengige av hjelp fra Europa og fra USA. Men arbeidet har vist seg å være vel verd anstrengelsene, det har gitt de innfødte mer forståelse for at de diskrimineres av regjeringen, til tross for at de utgjør en majoritet av landets fire millioner innbyggere.

Den andre gruppen arbeider bl. a. med oversettelser av de liturgiske tekster til indianernes sprog. Gruppen driver også et studiesentrum i hovedstaden og to studiehjem med plass

OSLO	
T. S. JACOBSEN BEGRAVELSESBYRA Ullevålsvn. 1 - Oslo Privat 55 77 87 - 69 43 72 Tlf. 20 79 06 - 20 79 05	THRONSEN & CO. BOKTRYKKERI Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo Telefon 20 40 02 - 20 70 02
Byggevarer - Beslag - Ovner Verktøy - Fliser - Linoleum Tapeter - Farvehandlervarer Kjøkkenutstyr THIIS & CO. AS Haakon VII's gt. 1, Oslo Sentralbord 41 77 30	

for 120 indianske studenter som studerer ved universitetet og høyskoler.

De styrende i landet er av spansk opprinnelse og kalles «ladinos». De betrakter ofte indianerne som annenklassens mennesker og bruker dem som billig arbeidskraft. Ladinis lever i en underbevisst frykt for at indianerne til slutt skal ta makten fra dem. Av den grunn har regjeringen forsøkt mer å hindre enn å fremme de innfødtes menneskelige og sosiale utvikling. Først helt nylig besluttet myndighetene å ta med indianersproget i læreplanene for skolen. I mange områder er den katolske kirken den eneste organisasjon som gjør noe for de innfødte. Mange ladinis og tjenestemenn regner derfor Kirkens arbeide for «revolusjonært» og «kommunistisk», og enkelte ganger har dette ført til alvorlige problemer i forholdet mellom Kirke og stat.

Biskopene har av tradisjon vært konservative og uvillige til offentlig å kritisere regjeringen. De har imidlertid kraftig støttet det nye arbeidet blant indianerne noe som viser større forståelse for indianer-apostolatet.

(NC NEWS SERVICE/KIT)

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino”

Laget av tindrende klart glass.

Lekker i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.

Pris pr. stk. kr. 3,50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Walligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene

**KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER**

Jens J. Andersen
TØYENGT 1970

Frankenstein junior

Mang en litterat har undret seg over hva det var som gjorde at Shelleys kone Mary kunne skape monstret Frankenstein midt i romantikkens England og de skjønne følelser. Mary Shelleys transsylvanske baron har imidlertid vist seg å ha adskillig mer appell til fantasien enn ektemannens mer eteriske oder, og også, med skam å melde, større evne til å overleve, uten at man dermed skal se noe overnaturlig i det. Nå må det innrømmes at Frankensteinlegendens livskraft ikke minst skyldes James Whales film fra 1931, med Boris Karloff som baronen. Suksessen var enorm, og utallige filmer og etterligninger har siden sett dagens lys, f. eks. godbiter som *Frankenstein Created Woman* og *I Was A Teenage Frankenstein*. Til og med japanske filmfolk innså hvilke muligheter baronen hadde, og kom med sitt bidrag i 1966, *Frankenstein Conquers the World*.

Mel Brooks har i sin film *Frankenstein junior* (*Frankenstein the Younger*) villet vise en Frankenstein som ligger forholdsvis nær opp til Whales film og nærmere Mary Shelleys persongalleri enn det som vanligvis har vært tilfelle i den filmatiske utviklingen av Frankensteinmyten. Baronens sønnesønn, en amerikanisert transsylvaner ved navn Frederick Frankenstein (uttalt: -stin), er lege (selvsagt!) og underviser ved et medisinsk fakultet. Han innhentes av sin skjebne i form av bestefarens testamente og forflytter seg til de trans-

Og til slutt: Sommerkveld på Monte Pinchio i Roma.

sylvanske egner hvor han inntar familiens usedvanlig lugubre slott og gjenopptar sin bestefars arbeide med å gjenoppvekke døde via elektriske prosesser.

Forholdene ligger meget godt til rette for å lage en god komedie. Alle klisjéene er der, de gotiske bokstavene, slottet på fjelltoppen, de hylende varulvene, de hemmelige rommene, — alt er med. Skuespillerne er også folk med forutsetninger for ellevill komikk: Gene Wilder som den unge baronen og ingen mindre enn Marty

Feldman som tjeneren Igor. Filmens første tyve minutter holder da også stort sett det den lover, og man venter på at det hele skal komme skikkelig i gang. Men det skjer dessverre ikke, tvertimot dabber filmen av på en meget sørgelig måte og tværes ut i kjedsommelig langtekkelighet, dog med noen få gode poenger inniblant. Frankenstein-beundrere og andre på desperat jakt etter sommerlig underholdning kan imidlertid koste på seg et par smågys i sommervarmen.

P. H.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Medredaktør: Karin Gullerud-Johansen O.P.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 95 18.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 50 pr. år. Kr. 25 pr. ½ år. Utlandet kr. 60.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro 204 648.